

Paus Franciscus, het tweede jaar. Geest en tegenwind
Tekst © 2015 Christian van der Heijden
Uitgave © 2015, Adveniat, Baarn
Grafische verzorging: Margreet van de Burgt Design, Hilversum
Druk: Wilco, Amersfoort
Foto omslag: Stefano Spaziani
Auteursfoto: Bas Westerbeek
Uitgeverij Adveniat, Baarn
Postbus 44
3740 AA Baarn
+31(0)88 23 83 600
info@adveniat.nl
www.adveniat.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enigerlei wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

ISBN 978 94 920 9307 3

NUR 707

Inhoudsopgave

Voorwoord	7
Inleiding – Geest en tegenwind	8
Januari – Leider of crisismanager?	16
Februari – Weg met de kerkprinsen	30
Maart – Duivel en zonde	46
April – Voorgangers heilig verklaard	60
Mei – Vredespelgrim in het Heilig Land	76
Juni – Contra maffia	94
Juli – Oorlog en vrede	112
Augustus – Fascinatie voor het Verre Oosten	126
September – Martelaarschap	144
Oktober – Synode over huwelijk en gezin	160
November – Economisch romanticus	178
December – Vrijmoedig spreken	196
Nawoord	220
Dankwoord	229

JUNI

Contra maffia

Paus Franciscus wordt toegejuicht
na zijn bezoek aan de Castrovillari
gevangenis

Juni – Contra maffia

Op zaterdag 21 juni bezoekt paus Franciscus het bisdom Cassano all'Jonio. Waarom uitgerekend dit diocees? Zijn er geen belangrijkere bisdommen in de Italiaanse regio Calabrië? Het antwoord ligt in een gruweldaad die er in januari van dit jaar werd begaan.

Nicola Campolongo is drie jaar wanneer hij samen met zijn opa van moederskant, Giuseppe Iannicelli, en diens Marokkaanse vriendin Ibtissa Taoussa in koelen bloede wordt vermoord. Hun lijken worden op 19 januari verkoold aangetroffen in een Fiat Punto ergens in een buitenwijk van Cassano all'Jonio, een bisschopsstad in de provincie Cosenza. Later blijkt dat de drie eerst zijn doodgeschoten. Bij het uitgebrande autowrak wordt een muntstuk van vijftig cent aangetroffen, volgens misdaadjournalisten het teken dat Iannicelli een maffiabaas nog geld schuldig was.

De peuter, die de bijnaam Cocò heeft, wordt de nieuwe icoon van maffiaslachtoffers. Heel Italië rouwt om zijn dood. Ook paus Franciscus is aangedaan. In zijn angelustoespraak van zondag 26 januari deelt hij zijn afschuw met de menigte op het Sint-Pietersplein. 'Deze wreedheid jegens zo'n klein kind schijnt nog nooit eerder in de geschiedenis van de criminaliteit te zijn voorgekomen', zegt hij. 'Laten wij bidden met Cocò, die zeker bij Jezus is de hemel is, voor de personen die deze misdaad hebben begaan: dat zij boete doen en zich tot de Heer bekeren.'

De woorden van de paus dringen diep door tot in het hart van Calabrië, de bakermat van 'Ndrangheta, misschien wel het machtigste misdaadsyndicaat ter wereld. Cocò's beide ouders, Antonia Iannicelli en Nicola Campolongo senior, zitten vast voor drugsdelicten wanneer zij horen dat paus Franciscus hun zoontje min of meer heilig heeft verklaard. Wanneer zij in april vernemen dat de paus naar Cassano all'Jonio wil komen, dienen ze bij justitie een verzoek in om Franciscus persoonlijk te bedanken voor zijn troostende woorden.

Op 17 maart is het weer raak. Wederom is een driejarig jongetje het slachtoffer van maffiageweld. Domenico Petruzzelli wordt vermoord,

samen met zijn moeder en haar vriend – Domenico's vader werd in 2011 geliquideerd. Zijn beide broertjes overleven de aanslag doordat ze deden alsof ze dood waren. Het drama speelt zich af op een weg ergens in de Zuid-Italiaanse regio Puglia, waar het syndicaat Sacra Corona Unita het voor het zeggen heeft.

De barbaarse daad sterkt Franciscus in zijn voornemen een paar dagen later in Rome een bijeenkomst van nabestaanden van maffiaslachtoffers bij te wonen. Deze wake vindt plaats op vrijdagavond 21 maart in de door franciscanen bediende parochiekerk *San Gregorio VII*, vlak bij Vaticaanstad. Drijvende kracht erachter is de Turijnse priester Luigi Ciotti, oprichter van de antimaffiavereniging Libera.

De ogen van de wereldpers zijn op de paus gericht wanneer Don Ciotti hem het woord geeft. Franciscus, die volgens maffia-experts wegens zijn aanpak van de Vaticaanse corruptie ook gevaar loopt vermoord te worden, wil de aanwezigen hoop bieden. Hij zegt dat het verantwoordelijkheidsbesef het geleidelijk aan zal winnen van corruptie en geweld. Met bewondering spreekt hij over de getuigenissen van nabestaanden van slachtoffers die zich op heldhaftige wijze verzetten tegen het duivelse netwerk dat maffia heet. Hij zegt te bidden voor alle slachtoffers en voor allen die een dierbare in de strijd tegen de maffia verloren hebben. En dan, met ingehouden woede, richt hij zich tot hen die niet in de *San Gregorio VII* aanwezig zijn, maar toch de hoofdrolspelers zijn van al het leed. 'Mannen en vrouwen maffiosi' noemt hij hen. De spanning is te snijden. Welke woorden kiest hij? Zal hij net zo tekeergaan als Johannes Paulus II, die zich in 1993 tijdens een openluchtmissie in de Vallei der Tempels bij Agrigento richtte tot de Siciliaanse maffia en haar waarschuwde dat er een dag komt waarop zij zich voor God moet verantwoorden voor alle moordpartijen? Franciscus verheft zijn stem niet zoals zijn Poolse voorganger, maar de emotie klinkt sterk door in zijn amechtig stemgeluid. Hij roept hen op zich te bekeren voordat het te laat is. Want wanneer het te laat is, wacht hun 'de hel'. De hel. Directer kan niet. De hel is volgens de *Catechismus van de Katholieke Kerk* een bestaande zijnsstaat waarin de mens 'eeuwig van God gescheiden' is (1034). Het is de ultieme consequentie van het zich willens en wetens afkeren van God en zijn liefde zonder daar ooit berouw over te hebben.

Na zijn bliksemstart als publieksliefeling is het voor paus Franciscus de uitdaging om de vaart erin te houden. Toen hij werd gekozen als geestelijk leider van de rooms-katholieke kerk met haar 1 miljard gelovigen, formuleerde hij zijn missie kort en krachtig: 'Eropuit!' Franciscus voegde de daad bij het woord en bracht in zijn eerste jaar een evangelische 'revolutie van tederheid' teweeg. Ook in zijn tweede jaar, 2014, heeft hij gereisd, de dialoog gezocht, mensen omhelsd en harde kritiek geuit.

In dit boek volgt Christian van der Heijden hem op de voet en belicht per maand een thema. We volgen paus Franciscus naar het Heilig Land dat verscheurd wordt door haat en geweld (hoofdstuk mei), naar Zuid-Italië, door de maffia in een duivelse houdgreep gehouden (hoofdstuk juni); naar Zuid-Korea waar de katholieke Aziatische jongerendag wordt gehouden (hoofdstuk augustus); naar het ooit stalinistische Albanië (hoofdstuk september), naar het Europees Parlement in Straatsburg, naar Turkije, Sri Lanka en de Filipijnen.

Franciscus is een fenomeen. Zijn charisma ontroert velen, gelovig of niet. Zal hij staande blijven, ook bij tegenwind? Dit boek is geschreven voor mensen die niet alleen de media-hypes willen volgen, maar méér willen weten over paus Franciscus, de herder die op 78-jarige leeftijd de wereld op zijn kop probeert te zetten en daarin nog lijkt te slagen ook.

Met medewerking van *Monic Slingerland* (hoofd opinie van Trouw), auteur van 'Paus Franciscus, het eerste jaar. Revolutie van tederheid' en prof. *Eduard Kimman* (econoom van de Nederlandse jezuïeten). Voorwoord geschreven door prins *Jaime de Bourbon de Parme*, ambassadeur bij de Heilige Stoel namens de Nederlandse regering.

Adveniat

www.adveniat.nl

ISBN 978 94 9209 307 3

9 789492 093073 >

NUR 707